

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 401/2019-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej, zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ] zastúpeného Kuráň & Marková, advokátska kancelária, s. r. o, Kresánkova 8, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Juraj Kuráň, CSc., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. 2 Tp 33/2018 z 13. júna 2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tost 23/2019 z 20. júna 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave

na výkon väzby [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. 2 Tp 33/2018 z 13. júna 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie špecializovaného súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tost 23/2019 z 20. júna 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v súčasnosti v procesnom postavení obvineného v trestnom konaní vedenom Prezídium Policajného zboru, národnou kriminálnou agentúrou, národnou protizločineckou jednotkou, expozitúra Bratislava (ďalej len „NAKA BA“) pod ČVS: PPZ-1108/NKA-PZ-BA-2018, pričom sťažovateľ bol rozhodnutím špecializovaného súdu sp. zn. 2 Tp 33/2018 zo 14. decembra 2018 vzatý do väzby, ktorá mu začala plynúť 12. decembra 2018 a v súčasnosti sa nachádza vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ]. Následne, 4. júna 2019, prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry“) doručil do podateľne špecializovaného súdu návrh na predĺženie lehoty väzby (ďalej len „návrh 1“), ktorý sa týkal obvineného sťažovateľa, ako aj obvinených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. V rovnaký deň doručil prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry do podateľne špecializovaného súdu aj ďalší návrh na predĺženie lehoty väzby u obvinených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorý je samostatným návrhom prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry (ďalej len „návrh 2“) evidovaný pod inou spisovou značkou. Návrh 2 nebol sťažovateľovi ani jeho obhajcovi nikdy doručený a dozvedel sa o ňom iba z obsahu napadnutých rozhodnutí.

3. O oboch doručených návrhoch rozhodol špecializovaný súd napadnutým uznesením z 13. júna 2019 tak, že vo výroku II rozhodol o predĺžení lehoty väzby u obvinených uvedených v návrhu 2 a vo výroku III rozhodol o predĺžení lehoty väzby u obvinených z návrhu 1 (vrátane sťažovateľa). V danej súvislosti sťažovateľ namieta,

že napadnuté uznesenie špecializovaného súdu predstavuje spoločné rozhodnutie pre oba návrhy, pričom špecializovaný súd v jeho odôvodnení iba odcitoval veľkú časť návrhov a miesto uvedenia vlastných úvah, ktoré ho viedli k vydaniu napadnutého uznesenia, uviedol: „S jeho analýzou situácie sa sudca pre prípravné konanie v plnom rozsahu stotožnil, z tohto dôvodu ju aj v podstate doslova citoval a v podrobnostiach na ňu odkazuje.“ Sťažovateľ následne napadol uznesenie špecializovaného súdu sťažnosťou, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 20. júna 2019 tak, že sťažnosť zamietol.

4. Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej najvyššiemu súdu, ako aj v ústavnej sťažnosti namietal, že špecializovaný súd nezákonne spojil rozhodovanie o dvoch samostatných návrhoch na spoločné konanie, pričom Trestný poriadok takýto postup v prípravnom konaní neumožňuje. Ďalej poukázal na skutočnosť, že návrh 2 mu nebol nikdy doručený a dozvedel sa o ňom až z obsahu napadnutého uznesenia špecializovaného súdu napriek tomu, že obsahoval skutočnosti týkajúce sa jeho trestnej veci. Sťažovateľ rovnako namietal aj nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia špecializovaného súdu, ktorý podľa jeho názoru vôbec nereflektoval na argumentáciu sťažovateľa predloženú v jeho písomnom vyjadrení a rozhodnutie o predĺžení lehoty väzby odôvodnil iba vo vzťahu k materiálnym podmienkam väzby.

5. Sťažovateľ rovnako vyslovil nespokojnosť aj s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý sa podľa jeho názoru nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľa týkajúcou sa nesprávneho výkladu § 72 ods. 1 Trestného poriadku týkajúceho sa spoločného rozhodovania o samostatných návrhoch. Najvyšší súd v danom uznesení taktiež nesprávne uviedol, že návrhy boli obvineným a ich obhajcom doručené a mali možnosť sa k nim vyjadriť, pričom sťažovateľovi bol preukázateľne doručený len návrh 1 a o obsahu návrhu 2 sa dozvedel až z napadnutého uznesenia špecializovaného súdu.

6. Skutočnosť, že špecializovaný súd spojil rozhodovanie o dvoch samostatných návrhoch do spoločného konania a najvyšší súd tento postup odobril, považuje sťažovateľ za postup rozporný čl. 2 ods. 2 ústavy. Podľa sťažovateľa spojiť samostatné trestné veci

na spoločné konanie je súd oprávnený až po podaní obžaloby, pričom v spojení vecí musí rozhodnúť samostatným uznesením, keďže pred podaním obžaloby o vylúčení alebo spojení vecí rozhoduje vyšetrovateľ Policajného zboru. Sťažovateľ opakovane poukázal, že veci obvinených z návrhu 1 a z návrhu 2 boli 30. mája 2019 vylúčené na samostatné konania, čo rešpektoval aj prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry, keď podal dva samostatné návrhy na predĺženie lehoty väzby.

7. Podľa názoru sťažovateľa súd prvej inštancie sa § 21 Trestného poriadku a § 72 ods. 2 Trestného poriadku vôbec neriadil, keď bez spojenia vecí na spoločné konanie nielenže vykonal spoločný výsluch všetkých obvinených uvedených tak v návrhu 1, ako aj v návrhu 2, ale rozhodol aj jedným rozhodnutím o predĺžení väzby všetkých obvinených. Napriek tomu, že špecializovaný súd nariadil spoločný termín výsluchu pre všetkých obvinených, na ktorom plánoval rozhodnúť jedným rozhodnutím, ako keby išlo o jednu trestnú vec, sťažovateľovi ani jeho obhajcovi nedoručoval návrh 2 a nedal mu ani možnosť vyjadriť sa k nemu, hoci podľa § 72 ods. 2 poslednej vety Trestného poriadku ide o elementárne právo obvineného v konaní o väzbe, ktorého porušenie je zásahom do základného práva obvineného podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

8. Sťažovateľ namietal aj obsah podporného stanoviska najvyššieho súdu uvedeného v napadnutom uznesení, v zmysle ktorého vo veci aj tak rozhodol sudca určený rozvrhom práce, a to v navzájom súvisiacich veciach, a preto mu „nič nebránilo“ vo zvolenom postupe, ako keby rozvrh práce a z neho vyplývajúca zákonnosť sudcu bola nadradená právnym predpisom Slovenskej republiky. Súdny ako štátne orgány totiž môžu konať iba spôsobom explicitne upraveným v zákone a nemôžu sa odvolávať na argument, že v nimi zvolenom postupe im nič nebráni (t. j. že zákon taký postup súdu nevyklučuje), ako to nesprávne konštatoval najvyšší súd.

9. Na základe uvedenej sťažnostnej argumentácie sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej rozhodol tak, že vysloví porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50

ods. 3 ústavy, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru napadnutým uznesením špecializovaného súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Zároveň žiadal o zrušenie oboch napadnutých uznesení a vrátenie veci na ďalšie konanie špecializovanému súdu, ako aj o jeho bezodkladné prepustenie na slobodu.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy Ústavný súd Slovenskej republiky je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

16. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

17. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnú možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

20. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanoveného zákonom:

- a) zákonné pozbavenie slobody osoby po odsúdení príslušným súdom;

b) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody z dôvodu nesplnenia rozhodnutia vydaného súdom v súlade so zákonom alebo s cieľom zabezpečiť splnenie povinnosti stanovenej zákonom;

c) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody na účely predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní;

d) pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely predvedenia pred príslušný súdny orgán;

e) zákonné pozbavenie slobody osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu, alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní.

21. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

22. Poukazujúc na svoju ustálenú judikatúru, ústavný súd konštatuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu ústavnosti a zákonnosti (III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu dbať o to, aby doba väzby obvineného neprekročila nevyhnutnú hranicu. Z tohto dôvodu všeobecný súd musí skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o žiadostiach obvineného o prepustenie na slobodu (Toth c. Rakúsko z 12. 12. 1991). Obvinený držaný vo väzbe musí mať možnosť v primeraných intervaloch žiadať o súdnu kontrolu zákonnosti väzby

(Bezicheri c. Taliansko z 25. 10. 1989) vrátane možnosti žiadať, aby jeho väzba bola nahradená zárukou.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 3 dohovoru napadnutým uznesením špecializovaného súdu z 13. júna 2019

23. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu sp. zn. 2 Tp 33/2018 z 13. júna 2019 ústavný súd konštatuje, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže (resp. mohol) domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený nedostatok neodstrániteľnej procesnej prekážky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu.

24. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

25. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu sp. zn. 2 Tp 33/2018 z 13. júna 2019 sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením

sp. zn. 5 Tost 23/2019 z 20. júna 2019. Sťažovateľ teda využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu, o ktorom bolo aj rozhodnuté. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich základných práv (ktorý aj využil), o ktorom bol oprávnený rozhodnúť najvyšší súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

26. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu sp. zn. 2 Tp 33/2018 z 13. júna 2019 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

27. Ústavný súd pred samotným posúdením opodstatnenosti sťažnostných námietok týkajúcich sa napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že sťažovateľ medzi namietanými právami označil aj základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd však v danej súvislosti dáva do pozornosti svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej implicitnou súčasťou čl. 17 ústavy sú aj záruky práva na spravodlivé súdne konanie vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy obsahujúce základné procesné atribúty práva na osobnú slobodu, ktoré zahŕňajú aj právo na spravodlivé súdne konanie pri pozbavení osobnej slobody. Článok 17 ústavy týkajúci sa osobnej slobody obsahuje jej základné hmotné a tiež procesné atribúty vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie o práve na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy). V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ústavy.

28. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd považoval ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy za zjavne neopodstatnenú (m. m. III. ÚS 682/2014), a preto ju aj v týchto častiach podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

29. Odhliadnuc od uvedeného, ústavný súd pristúpil k ústavnému prieskumu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v kontexte ostatných práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, t. j. základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru. Podstata sťažnostnej argumentácie danej časti ústavnej sťažnosti spočíva v tom, že najvyšší súd mal odobriť nesprávny procesný postup špecializovaného súdu, týkajúci sa nedoručenia návrhu 2 sťažovateľovi, a tým upretia možnosti vyjadriť sa k nemu. Najvyšší súd sa rovnako nemal dostatočne vysporiadať s námietkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu má byť rovnako nedostatočne odôvodnené, v dôsledku čoho malo dôjsť k porušeniu označených práv.

30. Ústavný súd pri posudzovaní ústavných sťažností namietajúcich porušenie čl. 17 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej judikatúry, v zmysle ktorej čl. 17 ods. 2 ústavy vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05), pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti

väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

31. Z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ústavného súdu vyplýva, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu výlučne vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

32. Rešpektujúc uvedené ústavný súd pristúpil k ústavnej kontrole obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu preskúmaním toho, či právny názor najvyššieho súdu možno považovať za ústavne akceptovateľný, či nie je arbitrárny a či je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu dostatočne odôvodnené.

33. Najvyšší súd v relevantných častiach napadnutého uznesenia vo vzťahu k sťažovateľovi uviedol:

«... Na podklade podaných sťažností Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ mohol podať sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosti obvinených [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] nie sú dôvodné...

... Vyšetrovateľ Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, Národnej protizločineckej jednotky, expozitúra Bratislava uznesením z 11. decembra 2018 pod ČVS: PPZ-1108/NKA-PZ-BA-2018 podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vzniesol obvinenie okrem iných osôb [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] pre skutok v bode 1/ pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák...

...Obvinení [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] boli vzatí do väzby na základe návrhu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 13. decembra 2018... uznesením sudcu pre prípravné konanie zo 14. decembra 2018 sp. zn. 2 Tp 33/2018 podľa § 72 ods. 2 Tr. por., a to obvinení [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] z dôvodov § 71 ods. 1 písm. b/, d Tr. por... s tým, že väzba začala plynúť u obvineného [REDACTED] od 12. decembra 2018 a u ostatných obvinených od 11. decembra 2018. Podľa tohto uznesenia mali obvinení [REDACTED] a [REDACTED] väzbu vykonávať v Ústave na výkon väzby [REDACTED].

... Sudca pre prípravné konanie ďalšími výrokmi uvedeného uznesenia podľa § 80 ods. 1 písm. d, ods. 2 Tr. por. rozhodol, že väzba obvinených [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] sa nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvinenými.

Zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. neprijal písomný sľub obvinených [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] a podľa § 80 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. por. neprijal ponuky peňažnej záruky za obvinených [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]....

... Prokurátor podal 4. júna 2019 pod sp. zn. VII/2 Gv 139/19/1000-5 na príslušnom súde návrh na predĺženie lehoty trvania väzby u obvinených [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] do 12. novembra 2019 a toho istého dňa pod sp. zn. VII/2 Gv 228/18/1000-210 aj návrh na predĺženie lehoty trvania väzby u obvinených [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] do 11. februára 2020. Podľa prokurátora pre obtiažnosť veci nie je možné trestné stíhanie obvinených skončiť v lehote trvania väzby a ich prepustením na slobodu hrozí, že sa zmarí dosiahnutie účelu trestného konania.

Dňa 13. júna 2019 predložil príslušnému súdu aj žiadosť obvineného [REDACTED] o prepustenie z väzby na slobodu, ktorej žiadosti prokurátor nevyhovel.

Príslušný sudca pre prípravné konanie vo veci určil termín výsluchu obvinených na 13. júna 2019 o 09.00 hod., na ktorý termín boli predvolaní obvinení [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED].

██████████ upovedomení boli obhajcovia obvinených i prokurátor. Po výsluchu obvinených v určenom termíne napokon rozhodol napadnutým uznesením...

... V preskúmanej veci podľa zistenia najvyššieho súdu sudca pre prípravné konanie postupoval v súlade s vyššie citovanými ustanoveniami. Návrh prokurátora na predĺženie lehoty väzby bol podaný v lehote, sudca pre prípravné konanie rozhodol o návrhu po výsluchu obvinených včas a spisový materiál bol predložený najvyššiemu súdu v zákonom stanovenej lehote, t. j. najneskôr päť pracovných dní pred uplynutím lehoty trvania väzby, ktorá by uplynula u obvinených 12. júla 2019. Z uvedeného vyplýva, že všetky procesné podmienky pre rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie o návrhu prokurátora boli splnené. Rovnako aj z vecného hľadiska boli splnené všetky zákonné podmienky pre ďalšie trvanie väzby obvinených. V dôvodoch napadnutého uznesenia sudca pre prípravné konanie podrobne popisuje priebeh trestného konania a zaoberá sa aktuálnou dôvodnosťou podozrenia zo spáchania trestnej činnosti, pre ktorú bolo obvineným vznesené obvinenie. Treba súhlasiť s jeho záverom, že táto dôvodnosť sa doposiaľ vykonanými dôkazmi nezoslabila. Rovnako jasne rozviedol na základe akých záverov aj v súčasnosti trvajú u obvinených dôvody väzby, ktoré sa od ostatného rozhodovania o väzbe obvinených nezmenili. S týmito dôvodmi sudcu pre prípravné konanie sa najvyšší súd plne stotožnil a nepovažuje za potrebné uznesenie súdu prvého stupňa nahrádzať alebo obsahovo duplikovať.

V dôvodoch napadnutého uznesenia sudca pre prípravné konanie správne poukázal na doterajší priebeh vyšetrovania predmetnej trestnej veci, z ktorého nepochybne aj podľa názoru najvyššieho súdu vyplýva, že orgány činné v prípravnom konaní pri objasňovaní veci postupujú v súlade s ustanovením § 2 ods. 6 Tr. por., t. j. trestnú vec vybavujú prednostne a čo možno najrýchlejšie. V tomto smere najvyšší súd žiadne pochybenia nezistil.

Najvyšší súd nemôže akceptovať výhrady obhajcu obvineného ██████████, že zo strany súdu prvého stupňa došlo k porušeniu práv obvinených, keď rozhodol o návrhoch prokurátora jedným rozhodnutím. Zo strany obhajoby ide o nesprávny výklad ustanovenia § 72 ods. 2 Tr. por. Zodpovedá skutočnosti, že prokurátor podal v jeden deň dva samostatné návrhy na predĺženie lehoty trvania väzby obvinených. Treba pripomenúť, že sudca pre prípravné konanie v danom prípade rozhodoval v súlade s Rozvrhom práce Špecializovaného trestného súdu Pezinok na rok 2019. Všetky rozhodnutia v prípravnom

konaní o väzbe obvinených urobil príslušný sudca pre prípravné konanie. V danom trestné veci obvinených spolu súvisia, preto nič nebránilo sudcovi pre prípravné konanie, aby o návrhoch prokurátora rozhodol jedným rozhodnutím. Ako už bolo vyššie uvedené návrhy prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby boli doručené ako obvineným, tak ich obhajcom, teda mali možnosť vyjadriť sa k návrhu, či už písomne alebo pri ich výsluchu sudcom pre prípravné konanie. Z uvedeného je teda zrejmé, že k žiadnemu porušeniu práv obvinených nedošlo.

K výhradám obvinených, že sudca pre prípravné konanie neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali ich väzbu, považuje najvyšší súd za potrebné obvineným pripomenúť, že Trestný poriadok nikde nedefinuje pojem „konkrétne skutočnosti“. Pre obsah tohto pojmu nemôžu byť stanovené ani žiadne nemenné kritériá. Vždy je potrebné vychádzať z konkrétnej veci, osoby obvineného, jeho osobných pomerov. V posudzovanej veci tieto konkrétne skutočnosti vyplývajú práve z povahy a charakteru trestnej činnosti, pre ktorú sú trestne stíhaní. Charakter a spôsob páchania trestnej činnosti kladenej obvineným za vinu, predstavujú také skutočnosti, ktoré naďalej dostatočne odôvodňujú väzbu obvinených a stále hrozí dôvodná obava, že v prípade ich prepustenia na slobodu by bolo zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, ktorý spočíva najmä v náležitom zistení trestného činu a spravodlivom potrestaní jeho páchatel'a (§ 1 ods. 1 Tr. por.). Preto nepochybil súd prvého stupňa, keď vyhovel návrhu prokurátora a predĺžil lehotu trvania väzby u obvinených [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] do 12. novembra 2019, ktorú lehotu považuje aj najvyšší súd za primeranú. Niet sporu o tom, že trestná vec obvinených je nielen dôkazné, ale aj skutkovo náročná, z čoho vyplýva aj časová náročnosť dokazovania, napriek tomu vyšetrovanie prebieha plynulé, pričom najvyšší súd v postupe orgánov činných v trestnom konaní nezistil prietahy...»

34. Ústavný súd po posúdení obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že najvyšší súd zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil svoj právny záver, čím poskytol dostatočnú ochranu označeným právam sťažovateľa. Zo záverov, ku ktorým najvyšší súd dospel pri posudzovaní podmienok väzby sťažovateľa,

nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

35. Pozornosti ústavného súdu neuniklo, že pred sudcom pre prípravné konanie boli vykonané výsluchy jednotlivých obvinených, pričom uvedená forma nemá charakter ani hlavného pojednávania, ani verejného či neverejného zasadnutia. Je nesporné, že pri riadnom poučení vypočúvaných osôb v závislosti od ich konkrétneho procesného postavenia (v tomto prípade ako obvinených) je obsah ich výsluchov použiteľný v ich trestných veciach. Námietka spočívajúca v nedoručení návrhu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry na predĺženie väzby sťažovateľovi napriek rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie o oboch návrhoch na predĺženie lehoty väzby (rozumej pod jednou spisovou značkou) v žiadnom prípade nemôže dosiahnuť takú intenzitu porušenia základných práv sťažovateľa, aby si vyžadovala ingerenciu ústavného súdu.

36. Ústavný súd v danej súvislosti pripomína, že v prípadoch namietajúcich porušenie základného práva na osobnú slobodu je obzvlášť zdržanlivý. Ústavný súd musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02). Do obsahu právomoci ústavného súdu teda v zásade nepatrí preskúmať postup (hodnotenie) všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup môže preskúmať len opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov (IV. ÚS 83/03).

37. Je nesporné, že použiteľnosť obsahu výsluchov obvinených bezprostredne závisí od skutočnosti, či boli vypočutí v tom trestnom konaní, v ktorom sa voči nim vedie trestné stíhanie. Identifikácia trestného konania je v preskúmanom prípade bez obťažností, keďže je zrejmé, že výpoveď sťažovateľa je použiteľná jedine v konaní vedenom na úrade špeciálnej prokuratúry pod sp. zn. VII/2 Gv 228/18/1000-210, teda v konaní vedenom voči [REDAKOVANÉ] Rovnako sú voči sťažovateľovi v jeho trestnom konaní použiteľné iba výpovede týchto osôb, keďže tieto osoby sú v procesnom postavení obvinených v jednom konaní. Výpovede ostatných osôb nie sú použiteľné, keďže ich poučenia pre použiteľnosť ich výpovedí by nevyhnutne museli zodpovedať poučeniam svedkov.

38. V danej súvislosti ústavný súd považuje za nevyhnutné taktiež zdôrazniť, že vo vzťahu ku každému z obvinených, o ktorom rozhodoval sudca pre prípravné konanie, resp. sťažnostný súd posudzoval odôvodnenosť návrhu prokurátora na základe individuálnych skutočností, ktoré nevyhnutne vychádzali z dosiaľ vykonaného dokazovania v prípravnom konaní. Inými slovami, skutočnosť, že sťažovateľovi nebol doručený návrh na predĺženie lehoty väzby u osôb obvinených v inom trestnom konaní (napriek tomu, že o oboch návrhoch bolo rozhodované pod jednou spisovou značkou), nezakladá porušenie jeho ústavných práv, pokiaľ skutočnosti, na základe ktorých bola predĺžená väzba, zodpovedali dokazovaniu vykonanému v jeho konkrétnom trestnom konaní a navzájom sa neprekrývali. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia však táto skutočnosť svedčiaca o už naznačenom možnom porušení ústavných práv ústavne neudržateľným spôsobom nijako nevyplýva.

39. Nadväzujúc na už uvedené, ústavný súd uzatvára, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nevykazuje znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti, nie je v nesúlade s platnou právnou úpravou, nepopiera zmysel interpretovaných a aplikovaných právnych noriem a predovšetkým obsahuje dostatočne náležité a zrozumiteľné vysvetlenie právneho záveru najvyššieho súdu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je tak v súlade s ústavnoprávnymi požiadavkami, ktoré obmedzujú zákonnú možnosť a zákonné

predpoklady pozbavenia osobnej slobody v rozsahu ústavných princípov vyjadrených v čl. 17 ústavy.

40. Záver o dostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa vzťahuje aj na námietku sťažovateľa spočívajúcu v tom, že najvyšší súd sa nevysporiadal s argumentáciou uvedenou v sťažnosti. K tomu ústavný súd (v súlade so svojou judikatúrou) poznamenáva, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené sťažovateľom, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového i druhostupňového), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces, v tomto prípade v konaní o osobnej slobode (m. m. III. ÚS 209/04).

41. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ neuviedol žiadne ústavne relevantné argumenty, ktorými by svoje tvrdenie o porušení práv zakotvených v daných ustanoveniach ústavy a dohovoru odôvodnil.

42. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v danej časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

43. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia označených základných práv alebo slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2019